

421-401-21-172 –tilan yleispiirteinen luontoselvitys
Lestijärven Jykyrissä

FM, biologi Mirva Vilppola

28.6.2018

Sisältö

1. YLEISTÄ	3
2. MENETELMÄT	3
3. ALUEEN KUVAUS	4
4. LOPUKSI	5
KIRJALLISUUS	6

1. YLEISTÄ

Arkkitehtipalvelut Esa Säkkinen on laatimassa asemakaavan laajennusta Lestijärven kunnan tilalla 421-401-21-172 (Kuva 1). Tila sijaitsee Jykyrissä, Lestijärven rannalla. Asemakaavan laajennuksella muodostuisivat korttelit 307, 308 ja 309. Lisäksi tilalle on suunniteltu mahdollisesti seuraavassa vaiheessa tehtävä asemakaavan laajennus, jolla muodostuisivat korttelit 310 ja 311. Tässä luontoselvityksessä maasto tarkistettiin sekä ensimmäisen vaiheen laajennuksen, että myös mahdollisen toisen laajennuksen osalta.

Kuva 1. Tarkastettu alue rajattu punaisella. (Kuva: Arkkitehtipalvelut Esa Säkkinen).

2. MENETELMÄT

Maastotarkastus tehtiin 28.6.2018 kello 04:00–05:00. Maastotarkastuksessa alue käveltiin hitaasti läpi aloittaen ylhäältä rinteestä ja laskeutuen järvenrantaa kohti. Maastossa selvitettiin kasvillisuuden yleispiirteet sekä luontotyypit. Lisäksi selvitettiin luonnonsuojelulain, metsälain sekä vesilain mukaisten luontotyyppien esiintyminen ja Suomen uhanalaisten luontotyyppien esiintyminen (Raunio ym. 2008).

Maastotarkastuksessa pyrittiin havainnoimaan myös alueen linnustoa. Lintulajeista kirjattiin ylös sekä kuulo- että näköhavainnot. Lestijärven alueelle yleistä ja tyypillistä linnustoa on aiemmin kuvattu Hautalan (1995) ympäristöselvityksessä.

Maastotarkastuksen aikana arvioitiin EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien mahdollista esiintymistä lajien olemassa olevien ekologisten tietojen pohjalta.

Liito-orava (*Pteromys volans*) on borealiselle vyöhykkeelle levittäytynyt laji, joka Suomen uusimmassa uhanalaisuusarviossa luokitellaan silmälläpidettäväksi (NT) (Liukko ym. 2015). Liito-orava viihtyy varttuneissa kuusivaltaisissa metsissä, jossa kasvaa sekapuuna etenkin haapaa (Hanski 1998). Liito-oravan pesät ovat joko vanhoissa tikankoloissa tai oravan risupesissä. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Maastotarkastuksessa arvioitiin alueen sopivuutta liito-oravalle.

Viitasammakkoa (*Rana arvalis*) tavataan suuressa osassa Euroopan pohjois-, keski- ja itäosia. Myös viitasammakko kuuluu IV(a)-listalle. Viitasammakko selvitykset tehdään yleensä keväällä kutuaikaan, sillä silloin laji on helpoimmin havaittavissa koiraiden soidinäntelyn perusteella (Syke 2012). Viitasammakko vaatii elinympäristöltään kosteammat olosuhteet kuin tavallinen sammakko (*Rana temporaria*). Sopivia viitasammakon elinympäristöjä ovat suot sekä rehevät ja kosteat metsät, erityisesti lehtimetsät. Maastotarkastuksessa arvioitiin alueen sopivuutta viitasammakolle.

Kaikki Suomessa esiintyvät lepakkolajit ovat luontodirektiivin IV(a) lajeja. Luonnonsuojelulain mukaan lepakkoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Moni lepakkolajeista esiintyy lähinnä Etelä-Suomessa. Sijaintinsa puolesta Lestijärvellä mahdollisia lepakkolajeja voivat olla isoviiksisiiippa (*Myotis brandtii*), viiksisiiippa (*Myotis mystacinus*), vesisiiippa (*Myotis daubentonii*) ja pohjanlepakko (*Eptesicus nilssonii*). Myös korvayökkö (*Plecotus auritus*) voisi olla mahdollinen, sillä sen pohjoisin esiintyminen Suomessa on ollut Kokkolan korkeudella. Maastotarkastuksen aikana pyrittiin kartoittamaan mahdolliset lepakkoiden lisääntymis- ja levähdyspaikat.

Maasto tarkistettiin myös muinaisjäännösten varalta. Kiinteät muinaisjäännökset ovat Suomessa rauhoitettu muinaismuistolailla. Museoviraston ylläpitämän muinaisjäännösrekisterin mukaan Jykyristä ei ole löydetty muinaisjäännöksiä, eikä niitä nytkään havaittu.

3. ALUEEN KUVAUS

Tarkastelun kohteena olleella alueella ei ole luonnonsuojelu- tai vesilaissa mainittuja luontotyyppisiä. Myöskään uhanalaisia luontotyyppisiä ei löytynyt kyseiseltä alueelta. Suojeltavia metsälakikohteita ei ole.

Alue on pääpiirteissään variksenmarja-puolukkatyyppin (EVT) kuivahkoa kangasmetsää (Kuva 2). Pohjakerrosta hallitsevat metsäsammalet, muun muassa seinäsammal (*Pleurozium schreberi*). Jäkälää kasvaa paikoin, muun muassa valkoporonjäkälä (*Cladina arbuscula*), harmaaporonjäkälä (*Cladina rangiferina*), palleroporonjäkälä (*Cladina stellaris*) ja hirvenjäkälä (*Cetraria islandica*). Varpujen kokonaispeittävyys on suuri. Varpuista runsaimmat ovat variksenmarja (*Empetrum nigrum*), puolukka (*Vaccinium vitis-idaea*) ja mustikka (*Vaccinium myrtillus*). Kanervaa (*Calluna vulgaris*) on vain paikoin. Pensaskerrosta ei ole, ainoastaan muutama pieni koivun ja kuusen taimi. Valtapuuna on yksistään mänty. Lahopuuta ei ole.

Kuva 2. Mäntyvaltaista kuivahkoa kangasmetsää. © Mirva Vilppola

Kuljettaessa järven rantaa kohden suopursu (*Ledum palustre*) ja juolukka (*Vaccinium uliginosum*) lisääntyvät (Kuva 3). Metsäsammalet hallitsevat edelleen pohjakerrosta. Koivun taimia on rannan lähetyvillä enemmän. Mänty pysyy yhä valtapuuna.

Kuva 3. Lähempänä järvenrantaa kenttäkerrosta hallitsevat isommat varvut ja pensaskerroksessa on enemmän koivun taimia. © Mirva Vilppola.

Maastotarkastuksen aikana havaitut lintulajit olivat räkättirastas (*Turdus pilaris*), pajulintu (*Phylloscopus trochilus*), talitiainen (*Parus major*), varis (*Corvus corone*) ja sinisorsa (*Anas platyrhynchos*).

Maastotarkastuksessa ei havaittu liito-oravaa. Alueelta puuttuvat liito-oravan suosimat suuret kuuset sekä haavat ja muut lehtipuut, joten se ei sovellu liito-oravan pesintään tai ravinnon hankintaan.

Myöskään viitasammakkoa ei havaittu maastotarkastuksen aikana. Viitasammakon havainnointiin kesäkuun loppupuoli on melko myöhäinen ajankohta, sillä sammakon kutuaika on silloin jo ohi. Alueella oleva kuivahko kangasmetsä ei kuitenkaan mitään luultavimmin ole viitasammakolle sopivaa elinympäristöä, sillä metsä on sille liian kuiva.

Tyypillisesti lepakoille mieluisia alueita ovat paikat, joissa on vanhoja rakennuksia tai kolopuita sekä reheviä saalistusalueita, kuten vesistöjen rantoja (Suomen lepakkotieteellinen yhdistys 2011). Lepakkolajeistamme varsinkin pohjanlepakko viihtyy hyvin myös urbaanissa ympäristössä, mikäli sopivia päiväpiiloja on tarpeeksi. Maastotarkastuksessa ei havaittu lepakoiden päiväpiiloiksi tai talvehtimispaikoiksi sopivia rakenteita, kuten kolopuita tai luolia. Lepakot voivat kuitenkin mahdollisesti käyttää järven rantaa saalistusalueena.

4. LOPUKSI

Maastotarkastuksen perusteella tilan 421-401-21-172 asemakaavan laajennukselle ei ole ympäristöllistä estettä. Alueella ei esiinny uhanalaisia eikä luonnonsuojelulain, metsälain tai vesilain kuvaamia luontotyyppisiä. Myös liito-oravan ja viitasammakon esiintyminen kuivahkossa kangasmetsässä on epätodennäköistä. Alueella ei ole lepakoille sopivia päiväpiiloja, mutta lepakot voivat käyttää järvenrantaa saalistusalueena.

KIRJALLISUUS

- Hanski, I. K. 1998. Home range and habitat use in the declining flying squirrel *Pteromys volans* in managed forests. *Wildlife Biology* 4: 33–46.
- Hautala, A. 1995. Lestijärven ranta-asemakaavan ympäristöselvitys. -Raportti 42 s. + liitteet. Tmi Arto Hautala, Ympäristö- ja kalatalouspalvelut.
- Liukko, U-M., Henttonen, H., Hanski, I. K., Kauhala, K., Kojola, I., Kyheröinen, E-M. & Pitkänen, J. 2016. Suomen nisäkkäiden uhanalaisuus 2015 – The 2015 Red List of Finnish Mammal Species. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus.
- Raunio, A., Schulman, A. & Kontula, T. (toim.) 2008. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 8/2008.
- Suomen Lepakkotieteellinen yhdistys ry 2011. Suomen lepakkotieteellisen yhdistys ry:n suositus lepakkokartoituksista luontokartoittajille, tilaajille ja viranomaisille.
- Syke 2012. Viitasammakko *Rana arvalis* Nilsson, 1842. Syke, esiselvitys.